

Bures boahtin

***Finnmárkku ja Davvi-Romssa
Ođđasishuksenmuseai***

Bures boahthin Finnmárkku ja Davvi-Romssa Ođđasishuksenmuseai (Gjenreisningsmuseet for Finnmark og Nord-Troms). Min čájáhus gaskkusta nuppi máilmmesoađi dramáhtalaš dáhpáhusaid nugo bággoeváhko, viessoboaldimiid ja ođđasishuksema. Ii goassege ovdal leat oktage soahti váikkuhan ná stuorrát riikkamet álbmogii.

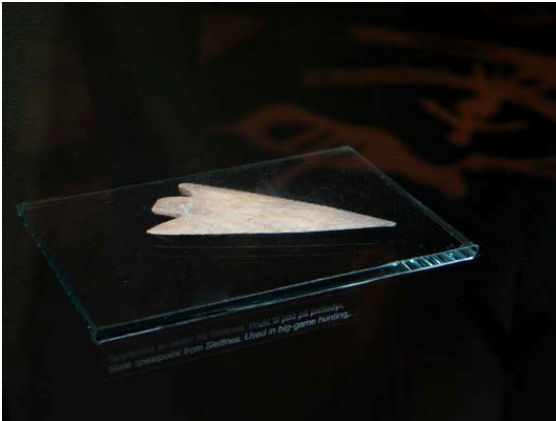
Dáppe don sáhtát oahppat movt álbmot cevzii bággoeváhko ja movt birgii heajos meahccedilis 1944–45 jagiid ártalaš dálvvis. Geahča movt álbmot optimismma, nanu boahhteáiggejáhku ja garra dáhtu bokte lea vuodđudan ođđa ruovttuid. Loga mii dáhpáhuvai go dáruiduhttin, ovttalágánvuodđaideologijja ja moderniseren áite mánggakultuvrralaš álbmoga.

Musea galgá gieđahallat min lagas vássánaiggi ja daid olbmuid vásáhusaid geat dál ellet, nugo min vanhemiid ja ádjáid ja áhkuid. Nubbi máilmmisoahti lea guoskan midjiide juohkehažžii, ja Ođđasishuksenmusea háliida váldit vára buot min historjjáin.

Dát giehtagirji veahkeha du fáhtet čájáhusa, muhto dat ii leat ollislaš ofelaš. Auditorias leat dábálaččat iešguđetlágán gaskaboddosaš dáiddadahje museačájáhusat. Váldde oktavuoda min bargiiguin, geain oaččut eambo dieđuid.

Mii sávvat ahte min čájáhus movttiidahtta buot museagallededjiiid ja ahte oahpat juoidá. Mital ánnas midjiide jus leat kommeanttat, nu ahte sáhttit buoridit čájáhusamet ja bálvalusamet.

Árktalaš geađgeáigi

Čájáhusa árktalaš geađgeáigi čájeha árktalaš geađgeáiggegávdnosiid mat leat gávdnon Jalgesnjárggas ja Muolkkuhis Finnmárkkus. Roggamat Muolkkuhis ja Jalgesnjárggas leat daid stuorámus roggamiid searvvis mat goassege leat dahkkon Davvi-Norggas. Leat gávdnan gávdnosiid vuosttaš olbmuiin geat bohte Finnmárkkui 10 000 jagi dassái, nu ahte Davvi-Norggas leat orron olbmot liikká guhká go Lulli-Norggasge. Dat gávdnosat mat leat dahkkon Muolkkuhis duođaštit ahte davi ja luli geađgeáiggeolbmuid gaskkas lei gávpefierpmádat, ja čájehit maid ahte sii mátkkoštedje guhkes gaskkaid. Báktesárgosat mat leat gávdnon Jalgesnjárggas, Sállanis, čájehit ahte geađgeáiggeolbmot leat eallán rikkis vuoiŋgalaš eallima.

Máŋggakultuvrralaš álbmot

10 000 jagi lea luonddu ja jagi áiggiid máhttu leamaš dehálaš guovllu ássamii.

Lagas oktavuoha lundui bođii ain oidnosii lotnolasdoaluin ovdal nuppi máilmmisoađi. Stuora oasi dain biergasiin maid geavahedje ruovttuin ledje sii ieža ráhkadan ja ožžon luonddus. Ruđalaš sisaboađu ožžo sii guolásteamis, meahccedoalus, mielkebuvttadeamis ja luoddabargguin. Davvi-Romssas ja Finnmárkkus ásse máŋggakultuvrralaš joavkkut. Rittus ja vuonain dáhpáhuvai sámiiid, kveanaid ja dážaid oktiisuddan.

1920–30-loguin sápmelaččat vásihedje ahte máŋga dáža ja olgoriikkalaš dutki bohte mihtidit sin oivviid ja rogge maid dávttiid eret historjjálaš hávdebáikkiin. Garra dáruiduhttinpolitihkka álggii 1880 rájes. Dan ulbmil lei nannet dážaid beroštumiid rádjeguovlluin. Gaskaoamit ledje ollu, ja dat ledje earenoamážit oaivvilduvvon sámiiid ja kveanaid várás. Eiseválddiid minoriteahtapolitihkka lei faktor mii váikkuhii dasa ahte riddo- ja vuotnaguovlluid olbmot luohpagohte kulturárbbisteaset.

Johttisápmelaččat, dálonat ja nuortalaččat ásaiduvve siseatnamii. Sii ealihedje iežaset meahcástemiin, bivdimiin ja guolástemiin. Johttisápmelaččaid váldoealáhus lei boazodoallu ja dáloniid váldoealáhus lei eanandoallu. Johttisápmelaččaid gaskkas lei nisssonolbmuiin nanu sajádat. Nisssonolbmot serve buot boazodoallobargguide dego ovdamearkka dihte miessemearkumii, johtimii, bearráigehečču ja vuovdimii. Nisssonolbmuid ovddasvástádussan lei goarrut ja vuovdit biktasiid. Nuortalaččaid kultuvrras, masa Ruošša kultuvra lea váikkuhan, lei heahtedilli 1920–30-loguin. Sivvan dasa ledje nášionálalaš rádjehehttehusat, ja eanandoalloguovlluid industrialiseren ja kolonialiseren.

Davvikalohta golmma kultuvrra deaivvadeapmi váikkuhii earenoamážit vuotnaguovlluide ja dán guovllu álbmot lei dávjá golmmagielat. Kveanat, geat bohte guovlluide 1700-logu álgogeahčen, atne vuonaid buoremus guovlun eatnama beaktillis ávkkástallama dáfus. Meahccedoallu ja hámma gilvin šibihid

biebmun ledje dehálaččat kveanaid ekonomijii.

Riddoguovlluid fámolaš gávpealbmáid monopola nogai, muhto gávpedálut ledje ain dehálaččat guollebuktagiid eksporteremis. Eanas dážat orro riddoguovlluin, muhto gesiid orro maid mearrasápmelaččat, kveanat ja johttisápmelaččat dáin guovlluin. Mearraálbmogat ožžo mearraguolis dietnasa, ja šibitdoalu buktagat ledje sihkarvuhtan jus eai lean doarvái mearraresurssat.

Soađi dramáhtalaš loahppa

Manjel go Duiska fallehii ovddeš Sovjetlihtu geassemánus 1941, de bođii soahti hui lahka guovllu álbmoga. Finnmárku šattai dehálaš militearaguovlun nazistaide. Eai guđege eará fylkkas lean nu ollu duiskkalaš soalddáhat go dáppe ledje. Olles regiovdna adnojuvvui "Laplandsfrontena" johtolatguovlun, ja miehtá Norgga rittu manne soalddát- ja gálvoráiddut.

1942:s juo geahččaledje ruoššat ja eará lihtolaččat bissehit dán johtolaga ovttaskas strategalaš báikkiid bombemiin. Lihtolaččat bombejedje mánggii garrasit Girkonjárgga, Várggáid ja Čáhcesullo. Finnmárku šattai maid dehálaš doaimmaguovlun ruoššaide. Partisánat ledje biddjojuvvon miehtá rittu orrut heajos biejuide iežaset primitiiva biergasiiguin. Sin raporteren ovddeš

Sovjetlihttui duiskkalaččaid johtalusas váikkuhii soađi bohtosii.

Buohkat seamma fatnasis, báhtareaddjit iežaset riikkas

Dán sekšuvnnas oainnát báhtareaddji olbmuid. Dáppe oainnát maid makkár orrundilálašvuodát sis ledje geat orro doppe dálvviid, ja oainnát ovdamearkkaid dinggain maid sii ledje dohko guođđán, roggan eatnamii dahje váldán mielde báhtui.

Biejut

25 000 olbmo šadde biedjoorrun ja báhtareaddjin sin iežaset lagas guovlluin. Olbmot sávve ahte lihtolaččat, earenoamážit ruoššat, boadášedje sidjiide veahkin. Gonagasa julggaštus lei várra nannen dán doaivaga. Muhtumat háhppehedje plánet báhtareami ja ráhkadedje biejuide ja gámmiid orrun ládje. Earát fas bidje báhtui alma ráhkanemiid haga ja válde mielde dušše

dan maid nagodedje guoddit. Go galge orrut dálvvi badjel, de olbmot dovde balu, oktavuođadovddu, buozanvuođa ja maid biebmovátnivuođa. Muhtin njálmálaš ja čálalaš muitalusain boahotá ovdan, ahte maiddá áhpehis nisssonolbmot báhtaredje duoddariidda. Mánát ja boares olbmot jápme buozanvuhtii ja álbmot fertii mángii fárredallat nazistaid jámma billistan- ja čohkkenmátkkiid geažil. Mánát muitaledje jaskatvuođa birra ja ollesolbmot muitaledje balu birra gávnnahallat.

Beaivegirjesitáhtat:

Lávvordat 18.11.1944:

... biejus lea bealjáičuohcci riedja ja gadja iđidis gitta eahkedii, ja gal dat lea buorre. Ahte mokta lea badjin, dan mii dárbašit jus galgat bissut dearvvašin nu guhká go leat dás. Sávan ahte mii fargga beassat eret dáppe.

Gaskavahkku 16.5.1945:

Já, já, dál lea soahti nohkan Eurohpás. Viimmat sáhttit dovdat iežamet oadjebassan. Lea buorre go eat šat dárbaš báhtarit juohke olbmoss maid oaidnit guhkkin. Odne bijadit ruoktot. Mii leat plánen hukset unna bartaža alcceseamet.

Peder Somby beaivegirjenotáhtat, doaimmahuvvon ja ovdanbuktojuvvon "Øyfolk"-girjii 1994

Johtti ráhkenstuolut

Ráhkenstuolut ledje dehálaččat vuoktačuohppanmeaštára Marius Odin Hekkelstranda eallinlábái. Jagis 1939

álggahii son vuoktačuohppansalonja Hámmárfestii. Son osttii guokte ráhkenstuolu ja oaččui daid sáddejuvvot áibbas gitta Chicagos, Amerihkás. Ii mannan guhkes áigi ovdal go stuolut galge fas vuolgjit ođđa mátkái. 1944 čavčča dat báhkkejuvvojedje ja sáddejuvvojedje Bálágii, Nordlándii. Soađi maŋnel sáddejuvvojedje dát stuolut fas ruovttoluotta Hámmárfestii. Doppe Hekkelstrand jođihii salonja iešguđege bráhkain 1950-logu gaskamuddui. Dalle easka beasai son fárret bisteva^a latnjii Fredrik Dahla gávpedállui. Ráhkenstuolut mákse ovdal soađi 2000 ruvno ja ledje ráhkaduvvon buffalonáhkis.

Maŋimuš eaiggát:

Astrid Edel Hekkelstrand

Gaskkusteaddji:

Birger Andreas Hekkelstrand

Mieiganstuolut

Go eváhkomearrádus bođii golggotmánu 28. beavve 1944, de ollugat geahččaledje gádjut iežaset ráhkkáseamos opmodagaid dan bokte ahte rogge daid eatnamii. Eai lean beare ollugat geat gávdne daid fas maŋnel go soahti nogai. Plyššas ja silkkis ráhkaduvvon mieiganstuoluid rogge Kárhamnii. Dađi bahábut manne eará stohpogálvvut duššái, muhto dát stuolut báhce divrras muitun dain ruovttuin gos visot boldojuvvojedje. Stuolut leat juogo 1920- dahje 1930-loguin.

Maŋimuš eaiggát:

Selma A. Korneliussen

Gaskkusteaddji:

Gerd Bang Brevik

Filbma: "Duššadeapmi"

Čuovvovaš lanja filbma čájeha soađi dramáhtalaš ja jallas loahpa. Ruošša falleheapmi duiskkalaš soahteveaga vuostá álggii davágeaži njunnožis iđitveigin golggotmánu 7. beaivve 1944. "Den Røde Armé", Mearramiliteara ja Áibmomiliteara báhkkhedje duiskkalaččaid geassádit ja gádjo Girkonjargga ovdalge bisánedje Deanušaldái. Golggotmánu 28. beaivve 1944 bođii mearrádus, njuolga Adolf Hitleris, álggahit boldojuvvon eatnama taktihka ja siviilaálbmoga eváhko; "Die Vernichtung". Dat galggai čađahuvvot "... goaves vugiiguin. lige galgan árkkálmastit olbmuid". 1944/45 dálvve ásahuvvui jápminavádat Deanus Ivgolinnjái. Dušše bázahusat ledje báhcán boldojuvvon eatnamiidda. 75 000 olbmo šadde báhtareaddjin iežaset riikkas go šattai ráfi. Muhto beroškeahtá das mii sin vurdii ja vaikko ledje gildojuvvon mannamis ruoktot, de šávihedje olbmot fas davás searvat ođđasishuksemii.

Knut Erik Jensen

Gástabivttas

Muhtin nuorra nissonolmmoš oaččui máná duiskkalaš soalddáhiin. Soalddát skáhppui hearvvaidda ja teijja mánás gástabiktasii. Máná jámii soađi áigge. Go eváhkomearrádus bođii, de roggojuvvui dát gásttabivttas unna bivdosajáži Sállanis.

*Gaskkusteaddji:
Gunn Zachariassen*

Gádjunakšuvdna Sállanis

Measta 1000 olbmo Sievjjus ja Sállanis jurddašedje ahte soahti fargga nogašii, ja garve bággoeváhko. Guovvamánu 15. beaivve vižže njeallje lihtolačča 502 olbmo. Lihtolaččat čađahedje duostilis gádjunakšuvnna vašálaččaid linjaid duohken. Sállana báhtareddjiid dolvo Murmánskii. Doppe manai mátki gálvofatnasiiguin Skottlándii.

Ráfi

Miehtá riikka illudedje olbmot ráfi dihte, muhto davvin čalmmusteapmái

váikkuhedje máđohis heavahusat ja dat lossa barggut, mat vurde olbmuid doppe.

Ođđasihuksen 1945–1960

Ođđasihuksen dáhpáhuvai veahážiid mielde. Dán lanjás oainnát movt muhtin ovttaskas olbmot vásihedje gaskaboddosaš ođđasihuksema ja deaivvadedje lossa byrokraatijain. Čuovvovaš oassi lanjás ovddasta bistašaš ođđasihuksema. Doppe oainnát makkár ideálat stivrejedje Finnmárkku ja Davvi-Romssa moderniserema.

Olbmot eai beroštan gildosis ja mátkkoštedje ruoktot

Norgga eiseválddit áigo muddet evakuerejuvvon olbmuid ruoktotmáhcaheami. Sii háliidedje ráfis čađahit plánastivrejuvvon ođđasihuksema. Ođđasihuksema bajimus ulbmilat livčče galgan leat: ollislaš barggolašvuohka, buoret eallinstandárda, lassánan buvttadeapmi ja ekonomalaš ovdáneapmi. Dakkár plánat gáibidedje sentraliserejuvvon ássama, bajitdási plánema ja guovddáš čađaheami. Plánas ii ságastallojuvvon dan birra maid álbmot ieš livččii sávvan. 1945 geasi áigge mátkkoštedje 50 000 olbmo goittotge ruoktot. Dát lei jáhkkimis stuorámuš siviila jeagohisvuodáakšuvdna Norgga historijás.

Viesso- ja materiálavátnivuohka

Soađi maŋnel ledje Norggas 22 000 ruovttu maid soahti lei billistan. Olmmošlohku lei lassánan 125 000 olbmuid soađi áigge ja dat dagahii ahte jagis 1945 váilo 80–90 000 ásođaga. Lullin: Olbmot ledje vuollánan gáržžes orruma dihte ja demonstrerejedje gáhtaid nalde.

Davvin: Heajos orrundilálašvuodát dagahedje váttisvuodaid guhkás 1950-logu rádjái. Dát gáibidii gierdevašvuodá álbmogis.

Eallin bráhkkáigge

Vuosttaš gaskaboddosaš ásođagat ledje heahtečovdosat, mat duođáštedje olbmuid hutkáivuođas. Boares huksenárbevierut eai lean vajálduvvon. Gitta soađi rádjái sáhtii oaidnit ahte atne gomu fatnasiid návsttiid huksenelemeantan. Gámme lea leamaš anus orrunviessun gitta 1930-logu rádjái.

Bráhkát

”Buot lei nu olu losit. Beavvit manne dasa ahte geahččalit oažžut rašunerengoartta, čuožžut ráiddus ja vuordit, goarrut ja jorgut buotlágán gáktedingaloahpaid. Biktasiid bassan lei maid sierra muitalus. Lei buorre go oruimet johgáttis – dat manai bures geasset. Muhto dálvet čuoččuimet doppe ja doiddiimet biktasiid alihin galbmon suorpmaguin.”

Deaivvadeapmi byrokraatijain

Massiiva ruovttoluottafárren unnidii álgoálgosaš plánaid. Liikká eiseválddit doalahedje jurdagis sentraliserejuvvon hálddašeami. Oslos nammaduvvui ođđasishuksenássiid stáhtaráđđi. Guovddášeiseválddiid olgeš giehtan davvin šattai Finnmárokantuvra Harstadas. Lei guhkes mátki Harstadas Nuorta-Finnmárukui. Romsii ásaheavvui fuolahanosodat. Davvi-Romsa ja Finnmáru juhkkovuvvui čieža ođđasishuksenguvlvi main guđesge lei iežas guovllukantuvra. Dát byrokraatija lei áibbas earálágán go ovdalisoađi suohkanhálddahus, mas vuosttažettiin ledje dušše suohkana ruhtadoalli ja sátnejođiheaddji. Álbmot deaivvadii byrokraatijain man sii eai dovdan.

Lei stuora váilivuohka huksenmateriálain, ja eiseválddit stivrejedje barggu garrasit. Olbmot moaitigohte dán garrasit – earenoamážit Finnmárokantuvrra. Eahpeluohttuimus dan vuostá ii unnon ovdalgo Finnmárokantuvra loahpavuvvui ja go hálddašeapmi sirdovuvvui fylkkaide ja suohkaniidda jagis 1948.

Guovlluarkiteavttat

Guovlluarkiteavttat šadde bargat gáržžes ja gaskaboddosaš lanjain. Lei maid oalle dábálaš ahte sii šadde maid idjadit seamma lanjain. Eatnasat sis ledje nuorat, aitto skuvlejuvvon ja bohte dávjá guhkkinn searvat ođđasishuksenbargui.

Plána ja ideologalaš stivren – stáda doaimma

Nationálalaš bajádus

Bargiidbellodatráđđehus sávai ahte davimus riikkaoassi galggai šaddat mielde nationálalaš, kultuvrralaš ja ekonomalaš oktavuhtii. Olbmot galge oažžut buoret ekonomalaš dili ja buohkaide galge sihkkarastovuvvot ovttalágán vuoigatvuođat. Jurdda ovttalágánvuođa birra buohkaide ja nannejuvvon nationáladovdu sohpe oktii ođđa plánenstivrenoskkuin. Ođđasishuksen bohciidathtii stuorát barggaheami, buoret ruhtadili ruovttuin ja sentraliserejuvvon ássama. Rievdadusat báhkkejedje olbmuid juohkebeaivválaš eallimii dainnalágiin ahte boares struktuvrrat jávke ja etnalaš linját šadde eahpečielggasin. Mearkkašahti rievdan materiállaš kultuvrra dáfus ja lagat oktavuohka našuvdnii dagahii ahte iežas duogáš ii lean šat nu dehálaš.

Boahttevuhtii čuoheci industriija ja ođđa teknologija galge sihkkarastit riikii stuorát valuhtasisaboađuid. Industriija bargiidlohku lassánii, seammás go vuodđoealáhusaid barggolašvuohta manai garrasit maŋos. Vuodđoealáhusaid dilli čájeha čielgasit ovdáneami ođđaigásaš industriijaservodahkan.

Odne navdet, ahte moderniseren livččii mannan njozebut jus Finnmárku ja Davvi-Romsa eai livčče boldojuvvon ja bombejuvvon.

Ovttalágánvuodáideologija

Dán ossodagas deaivvat dalá ideálaid maid ođasishuksenpolitihkka deattuhii. Don sáhtát maid galledit 1950-logu riddoguovllu ruovttu ja siseatnansápmelaččaid ruovttu.

Ođdasishuksenáigge stáhta seaguhii iežas álbmoga beaivválaš eallimii ođđa vugiin. Bargiidbellodatráđdehus váikkuhii viessomálliide ja kultuvrii gulahallama ja industriija vuoruhemiid bokte.

Dearvvašvuodáidikšuma ja ođđa oahpahasásahusaid huksen váikkuhii seamma guvlui. Bargiidbellodaga politihkalaš sáhka guoskkahii buot hygiena rájes čielggusvuodá ja ruovttuid hábmema rádjái.

Norgga telemusea, Hámmárfeasta

Mánnga báikki ledje oalát billistuvvon. Vel telefonstoalppuid nai ledje bávkalan. Norgga telemusea čájáhus Finnmárkku ja Davvi-Romssa Ođdasishuksenmuseas muitala 135 jagi boares telehistorjjá birra. Čájáhus čájeha teknologalaš ovdáneami botnjantelefovna ja telegráfa rájes gitta dán áigásaš mátketelefovnaid rádjái.

1950-logu ruoktu – geahččaleapmi buoridit olbmuid smáhka

Norgga kulturnjunuš ovtas arkiteavttaiguin ja atnudáiddáriiguin sávai ođdasishukset čuvgehusideála. Olles riikkas doalai Stáda Husbonadsnemnd čájáhusaid. Seamma áigge gaskkustedje vahkkobláđit ángirit nu gohčoduvvon ”buori smáhka”. Čájáhusat ja govat ruovttuid stohpoortnegiin galge addit stiillalaš ja buori gova. Ideálan ledje stuora, čuvges dulbodagat, muorraivnnat stohpogálvvut, iige oktage stohpohearva iige lossa stohpogálvu, mii čohkkešii gavjja.

Norgalaš riddoguovllu ruoktu

“... ležamet mielas lei mis hui fiinna ruoktu, muhto mis ledje gáržžes feaskárat, seakka tráhpát ja unna lanjažat ...”

Stáhta bajásgeassin

Buori dearvvašvuodá ovddideamis deattuhedje hygienihkkárat golbma váldofaktora: biepmu, bargodili ja ásodaga. 1950-logus jođii dearvvašvuodá-dohkkáteáhter birra Norgga dainna mihtuin ahte čuvget álbmoga ja buoridit biebmodoalu ja bátnedivššu.

Siseatnansápmelaččaid ruoktu

Siseatnamis eai boaldán viesuid nu systemáhtalaččat go rittus. Danne sestojuvvui muhtun oassi materiálain, nugo dán sápmelaš ruovttus oainnát.

Skuvlavázzima massin

Mánngat skuvlavisttit giddejuvvojedje dábálaš skuvlejupmái Ruošša-Suoma dálvesoađi áigge jagis 1939, ja 1940 suoidnemánu rájes atnigođii duiskkalaš soahteveahka visttiid. 1944 čavčča boldojuvvojedje eanas skuvllat, ja golai guhkes áigi ovdalگو oahpahus fas álggii maŋnel soađi. Muhtimat masse 6–7 jagi vuođđoskuvlaoahpahuša soađi dihte. Ohppiin, geain lei sámegeiella dahje kveanagiella eatnigiellan, ledje stuora váttisvuođat čuovvut dárogielat oahpahuša. Skuvlavázzima massin šattai sidjiide hui mearkkašahttin.

Soađi mielde čuovvu ođđasihuksen

Historjjá čađa leat stuora kulturhistorjjálaš árvvut láhppon soađis. Muhtin báikkiin eiseválddit leat diđolaččat vuoruhan árbevirolaš arkitektuvrra ja boares ássanbirrasiid viidáset fievrrideami. Eará báikkiin leat atnán vejolašvuođa moderniseret ja háhkat ođđa birrasiid, mat gullet eambo dan áiggi vuignjii.

Mánngakultuvrralaš álbmot ođđaáigásaš servodagas

Maŋnel 1970-logu kultuvrralaš murráneami álge olbmot ohcalit ruohttasiiddiset. Vissis čevláivuodain sáhte sii čalmmustahttit iežaset sápmelaš, kveanalaš ja davvinorgalaš duogáža. Juoidá mii massiimet. Liikká bohtá mánngakultuvrralaš oktasaš árbi ovdan ealáhusain ja friddjaáiggis. Maiddái dat lea šaddan áigegeovdilis fáddán dálá ságastallamis vuoigatvuođaid birra eatnamiidda ja čáziide, ealáhusvuođuin ja guovlluid boahttevuođas.

Stuora rievdadeapmi?

Ođđasishuksema ássan – min kulturárbi

Doartna govvačájáhus lea rikkes dokumentašuvdna Finnmárkku maŋŋel soađi ođđasishuksenarkitektuvrras, ja seammás maid ovdal soađi huksehusain. Ođđasishuksenarkitektuvra ovddasta ovttalágánvuodajurdaga ja dan ulbmil lei dahkat etnalaš ja sosiálalaš erohusaid oaidnemeahtumin.

Rihkkugo ođđasishuksenarkitektuvra boares huksenvieruid vai sáhttitgo mii gávdnat ovttalágánvuodaid ovdal soađi arkitektuvrrain? Muhtin dutkit oaivvildit ahte snihkkárat ja álbmot ieš fievriddii viidáseappot boares huksenárbevieruid go sii heivehedje viesuid iežaset miela mielde. Earát fas čuoččuhit ahte ođđasishuksejuvvon viesut ovddasit juoidá áibbas ođđasa, ja ahte ođđasishuksenarkitektuvra lea ovttageardáneamos málle mii goassege lea huksejuvvon dáppe min riikkas.

Leago 50 jagi boares viesu veara gáhttet?

Ođđasishuksenáiggi arkitektuvra lea guovddáži Finnmárkkus ja Davvi-Romssas. Dat lea maid boarráseamos arkitektuvra regiovna eanas osiin. Galgatgo mii váldit vára arkitektuvra iešvuodas danne go dat lea boarráseamos arkitektuvra? Gulletgo Finnmárkku ja Davvi-Romssa ođđasishuksenviesut min duovdagiidda, min mánnávuhtii ja min muittuide? Dál lea ođđasishuksenarkitektuvra stuora váras

jávkat. Háliiditgo mii dan?

Ođđasishuksenviesuid huksejedje soađi loahpas gitta sullii 1960-logu rádjái. Dáid viesuid dárbbasit dál buoridit 40 jagi maŋŋel. Leat juohkásan jurdagat das movt dan galgá dahkat. Manne eai leat ođđasishuksenviesut buorebut fuolahuvvon?

Buot govat leat čájáhusas.

*Govat: O. Kvivesen/
Ođđasishuksenmusea
(Gjenreisningsmuseet)*